

INDARKERIA MATXISTAREN ETA GORROTO- ARRAZOIENGATIKO INDARKERIAREN AURREAN JARDUTEKO PROTOKOLOA

2026ko martxoaren 9an Euzkadi Buru Batzarrak onartuta eta 2026ko martxoaren 23an Aberri Batzarrak berretsia.

AURKIBIDEA

1. Hitzaurrea	3
2. Lege-esparrua	5
3. Xedeak eta aplikazio-eremua.....	8
3.1 Xedeak.....	8
3.2 Aplikazio-eremua.....	8
4. Kontzeptu-esparrua eta jokabideen identifikazioa	9
4.1 Indarkeria matxista	9
4.1.1 Sexu-jazarpena.....	10
4.1.2 Sexuagatiko, identitateagatiko edo genero-adierazpenagatiko eta sexu-orientaziogatiko jazarpena edo beste edozein diskriminazio-egoera.....	11
4.2 Gorroto-arrazoiengatiko indarkeria	12
5. Prebentzio neurriak.....	16
5.1 Sentiberatze-lana	16
5.2 Prestakuntza	16
6. Prozeduraren bermeak eta printzipioak.....	18
7. Indarkeria matxistako eta gorrotoak eragindako indarkeria kasu baten aurrean jarduteko prozedura.....	20
7.1 Komunikatzea eta aldez aurretik baloratzea	20
7.2 Prozedura formala.....	21
7.2.1 Prozesua hastea.....	21
7.2.2 Prozesua amaitzea. Txostena egitea	22
7.3 Eraginpeko pertsonari informazioa, aholkularitza eta laguntza ematea	24
8. Arau-hausteen tipifikazioa.....	27
9. Eboluzioa eta jarraipena	28
10. Protokoloaren indarraldia	29
11. Onartzea eta indarrean jartzea.....	30
ERANSKINAK.....	31

1. Hitzaurrea.

EAJ-PNVk berresten du konpromiso irmo eta erabatekoa duela berdintasunarekin, eta deklaratu du Alderdian ez dutela lekurik ez indarkeria matxistak ezta gorroto-arrazoiengatiko indarkeriak ere, gure erakundearen berdintasun osoa benetan eta eraginkortasun osoz errespetatzen eta bermatzen baita. Gure konpromiso argia ere bada sexu-jazarpena edo sexuagatiko, generoagatiko, sexu-orientazioagatiko, jatorri etnikoagatiko, erlijioagatiko edo jatorri nazionalagatiko jazarpena dakarren edozein jokabide desagerraraztea. Ildo horretan, protokolo hau onartzean, EAJ-PNVk bere gain hartzen du indarkeria matxistatzat har daitekeen eta gorroto-arrazoiengatiko jokabide oro prebenitzeko, antzemateko eta desagerrarazteko konpromisoa, baita eremu digitatean gerta daitekeena ere.

Alderdi Politikoei buruzko ekainaren 27ko 6/2002 Lege Organikoaren zazpigarren artikulua ezartzen duenez, alderdi politikoek "indarkeria matxistaren aurrean jarduteko protokolo bat ezarri behar dute, erakundearen barruan edo kanpoan afiliatuta badaude, edo afiliatuta egon gabe ordezkaritza-kargu bat badute edo eginkizun espezifikoko baterako izendatuta badaude, hierarkia-maila edo betetzen duten kargu publikoa edozein dela ere". Era berean, sexu-askatasunaren berme integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 17. artikulua alderdi politiko guztiak behartzen ditu indarkeria matxista prebenitzeko, detektatzeko eta borrokatzeko protokolo bat ezartzera.

Horrela, protokolo hau Eusko Jaurlaritzak ezarritako parametroei eta gomendioei jarraituz garatuko da, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasunaren arloan indarrean dagoen arau-esparrura egokitzen dela bermatuko da, bai eta indarkeria matxistaren eta gorroto-arrazoiaren aurrean prebenitu eta jarduteari dagokionez ere. Horretarako, protokoloak oinarri gisa hartuko ditu indarkeria mota hau prebenitzeko eta antzemateko, eraginkortasunez jarduteko eta kaltetutako pertsonak babesteko printzipioak. Hala, prozedura argia, eraginkorra eta konfidentziala gauzatzen dela bermatuko da, inplikaturako alderdi guztien oinarrizko eskubideak eta bidezko berme juridikoak errespetatuz.

Indarkeria matxista eta gorroto-arrazoiak diskriminazioaren adierazpenik larrienetako bat dira, eta, aldi berean, Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsalean aitortutako hainbat oinarrizko eskubide urratzen dituzte nabarmen; besteak beste, 1. eta 2. artikulua, berdintasuna eta edozein baldintzagatiko diskriminazioaren debekua. Gainera, aurreiritzien eta botere-harremanen adierazpenak dira, eta indarkeria matxistaren kasuan, emakumeen eta gizonen arteko egiturazko desberdintasunaren adierazpen bat

da eta pertsoneri beren sexuaren arabera esleitu izan zaizkien genero-rolekin eta arau sozialekin zerikusia dute. Halakoek emakumeei eragiten diete neurritz kanpo.

Horregatik guztiagatik, beharrezkoa da halako jokabideak prebenitu eta saihestea eta, gertatzen direnean, geldiarazi eta, hala badagokio, zigortu egin behar dira. Izan ere, indarkeria matxista eta gorroto-arrazoiengatik indarkeria biktimari berari dagokionetik harago doaz, gure komunitatean beldurra eta segurtasunik eza sortuz eta euskal gizartea sostengatzen duten errespetuaren, elkarbizitzaren eta aniztasunaren oinarritzko printzipioak ahulduz.

Azalpenen argitasunari eta protokolo hau sistematizatzeari begira, eta dauden genero-identitate eta -adierazpenen aniztasuna erabat errespetatu eta aitortzeari kalterik egin gabe, "emakumeak" eta "gizonak" aipatzen direnean ikuspegi inklusiboa dagoela ulertzen da. Hala, protokolo honetan jasotako erreferentzia guztiak alderdia osatzen duten pertsona guztiei aplikatuko zaizkie, haien identitatea edo genero-adierazpena edozein dela ere, eta, betiere, duintasuna, tratu-berdintasuna eta diskriminaziorik eza errespetatuko direla ziurtatuko da.

Ondorioz, Aberri Estatutuen II. tituluan ezarritakoa betez, EAJ-PNVk argi eta garbi adierazten du ez dituela indarkeria matxistarik ezta gorroto-arrazoiengatik indarkeria, sexu-jazarpena edo sexuagatik jazarpena, generoa, sexu-orientazioa, jatorri etnikoa, erlijioa edo jatorri nazionala dakarren edozein jokabide ere, eta konpromisoa hartu du, protokolo honen bidez, aurkeztutako salaketak ebazteko jarduketa-prozedura bat arautzeko, behar diren bermeekin aplikatuko dena, bai eta aipatutako edozein jokabide prebenitzeko beharrezko prestakuntza eta informazioa bermatzeko ere, beharrezkoak diren neurri guztiak ezarriz eta protokolo hau ezagutzera emanaz.

2. Lege-esparrua.

Azken hamarkadetan, Nazio Batuen Erakundeak arau-esparru zabala garatu du genero-berdintasunaren eta emakumeen eskubideen arloan. Tresna garrantzitsuenen artean, Emakumearen Aurkako Diskriminazio Mota Guztiak Ezabatzeari buruzko Konbentzioa (CEDAW) dago, 1979an onartua, arlo honetan juridikoki loteslea den nazioarteko tratatu nagusia dena.

Era berean, Europar Batasunak dira Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2006/54/EE Zuzentaraua, funtsezkoa baita enpleguan eta okupazioan emakumeen eta gizonen arteko tratu-berdintasuna bermatzen duelako, soldata- eta lan-diskriminazioari aurre eginez, eta Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2024/1385 Zuzentaraua, emakumeen aurkako indarkeriaren eta etxe barruko indarkeriaren aurkako borroka indartzen duena, Europar Batasun osoan biktimak prebenitzeko eta babesteko arau komunak ezarriz.

Istanbulgo Hitzarmenak, emakumeen aurkako indarkeriarik gabeko Europa bat sortzeko helburuarekin egin zenak, giza eskubideen urraketa gisa ulertzen du emakumeen aurkako indarkeria, eta barnean hartzen ditu "generoan oinarritutako indarkeria-ekintza guztiak, baldin eta emakumeei kalte edo sufrimendu fisikoak, sexualak, psikologikoak edo ekonomikoak eragiten badizkiete edo ekar badiezazkiekete, barne hartuta ekintza horiek egiteko mehatxuak, derrigortzeak edo askatasunaz arbitrarioki gabetzeak, bizitza publikoan edo pribatuan".

Gorroto-arrazoiengatik indarkeriari dagokionez, erreferente nagusien artean dago NBE, itunak aplikatzeko orduan betebeharrak argiak ezartzen baititu berdintasunaren eta diskriminaziorik ezaren arloan. 1966ko Eskubide Zibil eta Politikoaren Nazioarteko Itunak, 20.2 artikuluan, diskriminazioa, etsaitasuna edo indarkeria bultzatzen duen gorroto nazional, arrazazko edo erlijiosoaren apologia oro legez debekatzera behartzen ditu estatuak.

Europako esparruan, Europako Kontseiluak funtsezko arauak garatu ditu, besteak beste, Giza Eskubideen Europako Hitzarmena edo Arrazakeriaren eta Intolerantziaren aurkako Europako Batzordearen (ECRI) gomendioak gorroto-delituen aurkako borrokari eta gorroto-diskurtsoari buruz.

Tresna horiek, nazioarteko beste akordio eta gomendio batzuekin batera, funtsezko erreferentzia izan dira benetako berdintasun eraginkorra bermatzera eta edozein

diskriminazio mota prebenitzera bideratutako politika publikoak, lege-esparruak eta jarduerak-protokoloak garatzeko.

Pertsonaren duintasuna (EKren 10.1 art), emakumeen eta gizonen arteko tratu-berdintasuna (EKren 14. art), osotasun fisikoa eta morala (EKren 15. art), bai eta norberaren eta familiaren intimitaterako, ohorerako eta norberaren irudirako eskubideak (EKren 18.art) oinarritzko eskubideak dira.

Horrela, izendatutako eskubideak oinarritzat hartuta, tratu-berdintasunari eta diskriminaziorik ezari buruzko 15/2022 Lege integralaren 4. artikulua xedatzen duenez, "debeakututa dago berdintasunerako eskubidearen aurka egiten den xedapen, jokabide, egintza, irizpide edo praktika oro. Eskubide horren urraketatzat hartzen dira honako hauek: zuzeneko edo zeharkako bereizkeria, elkarketa bidez eta errore bidez egindakoa, bereizkeria anizkoitza edo interseksionala, arrazoizko egokitzapenak ukatzea, jazarpena, diskriminatzeko edo intolerantzia-ekintza bat egiteko indukzioa, agindua edo instrukzioa, errepresaliak edo arau- edo hitzarmen-betebeharretatik eratorritako ekintza positiboko neurriak ez betetzea, jarduerarik ez egitea, eginkizunak bertan behera uztea edo betebeharrak ez betetzea".

Zigor Kodean, honako hauek nabarmentzen dira: 22.4 artikulua, diskriminazio-arrazoiengatik inguruabar astungarria zehazten duena; 510. artikulua, gorrotoa bultzatzearekin, diskriminazioarekin edo talde edo pertsonen aurkako indarkeriarekin lotutako delituak tipifikatzen dituena, diskriminazio-arrazoiengatik; 314. artikulua, laneko diskriminazio larria zigortzen duena, administrazioaren esku-hartzearen ondoren erantzuleak desberdintasunari eusten jarraitzen duenean; eta 511. eta 512. artikulua, zerbitzu publikoetako agintari edo funtzionarioek eta enpresa pribatuek egindako diskriminazioa zigortzen dutenak.

Gure erkidegoan aplikagarriak dira Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako eta Emakumeen aurkako Indarkeria Matxistatik Gabeko Bizitzetarako 1/2023 Legegintzako Dekretua eta Trans pertsonen berdintasun erreal eta eraginkorrerako eta LGTBI pertsonen eskubideak bermatzeko 4/2024 Legea.

Alderdiaren barne-araudiari dagokionez, Aberri Estatutuek, Aberri Batzarrak onetsiak eta 2025an ospatutako EAJ-PNVren IX. Batzar Nagusian berretsiak, printzipio orokorren seigarren puntuan jasotzen dutenez, EAJ-PNVk honako helburua du: "Balioak eta praktikak sustatzea eta zabaltzea, zeinek lagunduko baitute gizartea osatzen duten pertsona guztien arteko erabateko berdintasunean oinarritutako gizartea lortzen; eta hori lortzeko modu inklusiboan eta interseksionalean jokatu da, edozein delarik ere

pertsona horien sexua, generoa, sexu-orientazioa, jatorri etnikoa, erlijioa edo jatorriko lekua, betiere inor diskriminatuko ez duen gizarte baten alde eginaz; horren guztiaren helburua, berriz, hauxe da: gizartea osatzen duten pertsonen askatasuna eta berdintasuna benetakoak eta eraginkorrak izatea".

Halaber, Aberri Estatutuen 19. artikuluan zehazten denez, "EAJ-PNVk une oro eguneratuta izango du jarduteko protokolo bat, alderdikide direnek zein alderdikide izan gabe ordezkaritza kargua dutenek edo eginkizun jakin baterako izendatuak direnek ere, hierarkia maila edo kargu publikoa edozein izanda ere, Alderdiaren barruan zein Alderditik kanpo egin dezaketen indarkeria matxistaren edo gorroto-arrazoien indarkeriaren aurka".

EAJ-PNVren Etika eta Jokabide Kodea aipatu behar da; izan ere, 7.11 artikuluan xedatzen denez, kode horren mende dauden pertsonak "gorrotoa, etsaitasuna, diskriminazioa edo indarkeria edo delitu-jokabideak goratzea sustatzen duten jokabideak sustatzeari edo egiteari uko egingo diote". Era berean, araudi horren 11. artikuluan jasotzen da alderdiak konpromisoa hartu duela "unean-unean emakumeen eta gizonen berdintasun eraginkorrerako indarrean dagoen legeria aplikatzeko, eta sexu-jazarpena eta sexuan oinarritutako jazarpena berariaz debekatzeko".

3. Xedeak eta aplikazio-eremua.

3.1 Xedeak.

Protokolo honen xede nagusia da Alderdiari jarduteko bide bat ematea, EAJ-PNVrekin zerikusia duten pertsonen eragindako indarkeria matxistagatik edo gorroto-arrazoiengatik indarkeriagatik, bai eta sexu-jazarpena edo sexu-jazarpena, generoa, sexu-orientazioa, jatorri etnikoa, erlijioa edo jatorri nazionala dakarren edozein jokabidegatik, aurkeztuko diren salaketen aurrean, eraginpeko pertsona edo pertsonen babesa eta erreparazioa bermatuz. Horretarako:

- Indarkeria matxistako jokabideak eta gorroto-jokabideak identifikatzea.
- Salaketa-, instrukzio- eta jarduketa-prozedura argia, azkarra, erraza eta konfidentziala ezartzea.
- Indarkeria matxista eta gorroto-arrazoiengatik indarkeria ez errepikatzeko prebentzioa, sentsibilizazioa, erreparazioa eta bermea lantzea.

3.2 Aplikazio-eremua.

Protokolo honen aplikazio-eremua pertsona afiliatuek, barne-kargudunek, kargu publikoek eta boluntarioek erakundean edo erakundetik kanpo egiten dituzten jokabideei buruzkoa da, bai eta EAJ-PNVk afiliatuta egon gabe edo funtzio espezifikoko baterako izendatu dituen jokabideei buruzkoa ere, betetzen duten hierarkia-maila edozein dela ere.

4. Kontzeptu-esparrua eta jokabideen identifikazioa.

4.1 Indarkeria matxista.

Protokolo honen hitzaurrean adierazi bezala, indarkeria matxista egiturazko indarkeria mota bat da, emakume izateagatik emakumeen aurka erabiltzen dena, eta historian zehar gizonen eta emakumeen artean desberdinak izan diren botere-harremanetan du jatorria. Adierazi behar da "emakume" terminoak 18 urtetik beherako neskatok ere hartzen dituela, Istanbulgo Hitzarmenean ezarritakoaren arabera.

lido horretan, indarkeria matxista hainbat modutan ager daiteke. Beste tipologia batzuen artean, honako hauek aipa daitezke: indarkeria fisikoa, indarra erabiltzea gorputz-kaltea eragiteko; indarkeria psikologikoa, kontrol-, umiliazio-, larderia- edo manipulazio emozionaleko jokabideak barne hartzen dituena; sexu-indarkeria, baimendu gabeko edozein sexu-ekintzarekin lotuta dagoena; indarkeria ekonomikoa, emakumearen finantza-autonomia kontrolatu nahi duena; indarkeria soziala, erasotzaileak emakumea pixkanaka bere ingurune sozioafektibotik eta laguntza-sareetatik isolatzen duen kontrola, bere harreman eta interakzio sozialak mugatuz; edo indarkeria digitala, plataforma digitalen bidez ematen dena, plataforma horiek emakumeen gaineko kontrola, zaintza eta jarraipena egiteko erabiltzen direnean.

Indarkeria-mota hau ez da fenomeno isolatu bat, arazo sozial eta estruktural bat baizik, genero-desberdintasuna betikitzen duten faktore kultural, sozial, ekonomiko eta politikoei lotua. Horregatik, indarkeria matxista aztertzeke, ikuspegi global bat behar da, zuzenean eragiten duten testuinguru soziala eta botere-harremanak kontuan hartuko dituen.

Sexu-jazarpena eta sexuan oinarritutako jazarpena pertsonen duintasuna, askatasuna eta berdintasuna urratzen duten indarkeria-adierazpenak dira, batez ere lan- edo gizarte-eremuetan. Bi jokabideak baimendu gabeko portaeren bidez adierazten dira, eta ingurune erasokorra, apalesgarria edo iraingarria sortzen dute, baina beren izaeran bereizten dira: sexu-jazarpena sexu-jokabideak dira, eta sexuan oinarritutako jazarpena, berriz, generoan, estereotipoetan eta egituraz esleitutako roletan oinarritzen da. Bi jazarpen mota horiek botere-harreman desberdinak islatzen dituzte eta desberdintasuna betikitzen dute; beraz, horiek prebenitzea eta desagerraraztea funtsezkoak dira ingurune seguruak eta errespetuzkoak bermatzeko.

4.1.1 Sexu-jazarpena.

Emakumeen eta Gizonen Berdintasun Eragingarriko martxoaren 22ko 3/2007 Lege Organikoak honela definitzen du sexu-jazarpena: "persona baten duintasunaren aurka egitea helburu edo ondorio duen sexu-izaerako edozein portaera, ahozkoa edo fisikoa, bereziki ingurune larderiatsua, apalesgarria edo iraingarria sortzen denean".

Gai honi heltzeko orduan, garrantzitsua da adostasunaren gaia azpimarratzea; izan ere, askatasunez onartutako portaerak ez bezala, sexu-jazarpenaren kasuan ez dago eragindako pertsonaren baimenik. Sexu Askatasunaren Berme Integralari buruzko irailaren 6ko 10/2022 Lege Organikoaren 178. artikulua aplikatuz, adostasuna dagoela ulertuko da baldin eta askatasunez adierazi bada, kasuaren inguruabarrak kontuan hartuta, pertsonaren borondatea argi eta garbi adierazten duten egintzen bidez.

Sexu-jazarpenentzat har daitezke honako hauek, kasu zehatz bakoitzari dagokion balorazioaren arabera:

- Nahi ez den kontaktu fisikoa.
- Sexu-izaera iraingarria duten telefono-deiak, mezuak, argazkiak edo bestelako materialak bidaltzea.
- Errepresalia-mehatxuak eskaera sexualen bati uko egin ondoren.
- Sexu-harremanak izateko presioa egitea edo hertsatzea.
- Behin eta berriz keinu, soinu edo mugimendu lizunak egitea.
- Elkartzeko behin eta berriz gonbidatzea edo eskatzea, aurretik ezezkua eman denean.
- Nahi ez diren iradokizun sexualak egitea, erasokorrak edo deserosoak izan daitezkeenak hartzailearentzat.
- Sexu-harremanak eskatzea, baita presio espliziturik gabe ere, eskaera hori harremanaren testuinguruan desagokoa eta oldarkorra denean.
- Leku erreserbatuetan pertsonak ezkutuan behatzea, hala nola komunetan.
- Irudiak erabiltzea, sexuaren ikuspegitik, eduki apalesgarria badute.

- Norberaren trebetasun edo gaitasun sexualei buruz behin eta berriz hitz egitea, hori beste pertsona batzuei deserosotasuna eragiten dienean edo ingurune oldarkorra sortzen duenean.
- Norbaiten gorputzari behin eta berriz begiratzea, begirada harengan finkatuta edo lizunkeriaz.
- Behin eta berriz fantasia, zaletasun eta gaitasun sexualei buruzko galderak, iruzkinak edo deskribapenak egitea, beste pertsona batzuentzat ingurune deserosoa eta larderiazkoa sortzen dutenean.

4.1.2 Sexuagatiko, identitateagatiko edo genero-adierazpenagatiko eta sexu-orientaziogatiko jazarpena edo beste edozein diskriminazio-egoera.

Emakumeen eta Gizonen Berdintasun Eragingarrirako martxoaren 22ko 3/2007 Lege Organikoarekin bat etorriz, sexuan oinarritutako jazarpena da "pertsona baten sexuaren arabera egindako portaera oro, pertsona horren duintasunaren aurka egiteko eta ingurune larderiatsu edo iraingarri bat sortzeko helburua edo ondorioa duena".

Nolanahi ere, kasu bakoitzaren inguruabarrak baloratu behar dira, kontuan hartuta sexu-arrazoiengatiko jazarpenaren kasuan, zenbait jarreratan, gerta daitekeela halako jazarpena ez izatea, baldin eta modu isolatuan eta errepikapenik gabe gertatzen badira. Hala, besteak beste, sexuagatiko, generoagatiko, sexu-orientaziogatiko, jatorri etnikoagatiko, erlijioagatiko edo jatorri nazionalagatiko jazarpena jazarpen-jokabideak izan daitezke honako hauek:

- Pertsona baten sexuarekin, generoarekin, sexu-orientazioarekin, jatorri etnikoarekin, erlijioarekin, jatorri nazionalarekin edo beste edozein ezaugarriekin lotutako jarrera diskriminatzaileak erabiltzea
- Ekarpinak, iruzkinak edo ekintzak alde batera uztea, egiten dituen pertsonaren sexuaren, generoaren, sexu-orientazioaren, jatorri etnikoaren, erlijioaren, jatorri nazionalaren edo beste edozein ezaugarriaren arabera.
- Emakumeak emandako jarraibideak betetzeari uko egitea.

- Pertsona bati bere gaitasuna baino erantzukizun txikiagoko eginkizunak esleitzea, bere sexua, generoa, sexu-orientazioa, jatorri etnikoa, erlijioa, jatorri nazionala edo beste edozein ezaugarri dela-eta.
- Haurdunaldiagatiko edo amatasunagatiko diskriminazioa. Haurdunaldiarekin edo amatasunarekin zerikusia duten emakumeen aurkako tratu oro sexuagatiko zuzeneko diskriminazioa izango da.
- Bere lana saboteatzea edo lana egiteko bitarteko egokiak (informazioa, dokumentazioa...) nahita galaraztea, sexua, generoa, sexu-orientazioa, jatorri etnikoa, erlijioa, jatorri nazionala edo beste edozein ezaugarri dela-eta.
- Pertsonak intelektualki baxuagoak balira bezala tratatzea beren sexua, generoa, sexu-orientazioa, jatorri etnikoa, erlijioa, jatorri nazionala edo beste edozein ezaugarri dela-eta.
- Pertsonen intimitateari eragiten dioten irudi degradatzaileak grabatzea, bereziki pertsonen bizitza eta sexu-askatasunari eragiten diotenean.
- Eduki sexualeko irudiak edo bideoak zabaltzea, dela legitimoki jaso dituenak bidalita, dela hirugarren pertsonen irudiak edo bideoak sare sozialetan edo komunikazioan zabalduta.
- Mezuak edo ikus-entzunezko edukiak argitaratzea edo zabaltzea, pertsona baten duintasunari kalte egiteko eta ingurune oldarkor bat sortzeko, bereziki, mezu edo eduki horiek sexuari, generoari, sexu-orientazioari, jatorri etnikoari, erlijioari edo pertsonaren jatorri nazionalari buruzko iradokizunak direnean.
- Pertsona baten sexuari, generoari, sexu-orientazioari, jatorri etnikoari, erlijioari edo pertsonaren jatorri nazionalari lotutako mespretxuzko iruzkinak argitaratzea berehalako mezularitza-sareetan edo sare sozialetan.
- Berehalako mezularitza-sareek edo sare sozialek sexu-izaerako mezu edo iradokizun iraingarriak bidaltzea.

4.2 Gorroto-arrazoiengatiko indarkeria

Gorroto-arrazoiek eragindako indarkeria testuinguruan kokatzeko, diskriminazioaren kontzeptuan jarri behar da arreta. Horrela, Arraza Bereizkeria Mota Guztiak Ezabatzeko Nazioarteko Konbentzioaren lehen artikulua arabera, bereizkeria honela definitzen da: "bereizkeria, bazterketa, murrizketa edo lehentasun oro, baldin eta arrazoi jakin batzuetan oinarritzen bada, hala nola arrazan, kolorean, sexuan, hizkuntzan, erlijioan, iritzi politikoan edo beste mota bateko iritzietan, jatorri nazionalan edo sozialean, maila ekonomikoan, jaiotzan edo beste edozein gizarte-baldintzatan, eta pertsona guztien giza eskubideen eta oinarrizko askatasunen aintzatespena, gozamina edo egikaritza deuseztatzea edo kaltetzea helburu edo ondorio badute, berdintasun-baldintzetan".

Indarkeria-mota hori ez da bat-batean agertzen, prozesu progresibo gisa uler daiteke. Gorroto-arrazoiek eragindako indarkeria talde jakin batzuei buruzko estereotipoak sortzen eta zabaltzen hasi ohi da. Estereotipo horiek gizartean sendotzen direnean, aurreiritzi negatibo bihurtzen dira, eta kolektibo horietako pertsonetikiko mesfidantza, arbuioa eta gizatasuna galtzea eragiten dute. Estereotipo edo aurreiritzi bat ez da delitu-egitate bat, baina diskriminazioa eta gorroto-delituak juridikoki tipifikatutako eta zehatutako egitateak dira.

Hala, gorroto-delituak dira diskriminazioaren adierazpenik larriena. Europako Segurtasun eta Lankidetzarako Antolakundeak (ESLA) honela definitzen ditu gorroto-delituak: babestutako ondasun juridikoa ezaugarri komunen arabera definitutako talde batekin duen lotura erreal edo hautemanagatik hautatzen den jokabide zigorgarriak.

- Arraza.
- Etnia.
- Jatorri nazionala.
- Erlijioa edo sinesmenak.
- Ideologia.
- Sexua.
- Sexu- edo genero-orientazioa edo -identitatea.
- Adina.
- Dibertsitate funtzionala.

- Gaixotasuna.
- Familia-egoera.
- Aporofobia edo gizarte-bazterkeria.

Elementu nagusia ez da delitu-egitatea bera bakarrik, baizik eta baita horretara bultzatzen duten aurreiritzietan oinarritutako motibazio diskriminatzailea ere. Motibazio hori delitu arrunt bat gorroto-delitu bihurtzen duen faktore bereizlea da.

Besteak beste, gorroto-jokabideak izan daitezke ondorengo jarrera hauek:

- Irainak pertsonen etnia, arraza, erlijioa, sexu-orientazioa eta abar direla-eta.
- Talde bati zuzendutako iseka iraingarriak.
- LGBTIQ+ pertsonen, migratuen edo arrazializatuen, dibertsitate funtzionala dutenen, edo adinaren, gorpuztasunaren, gizarte-klasearen, hizkuntzaren, jatorriaren eta abarren parte-hartzeari oztopoak jartzea.
- Talde bateko kide izateagatik norbait mehatxatzea.
- Jazarpena behin eta berriz, motibazio diskriminatzailearekin.
- Norbaiti bere nortasunagatik edo jatorriagatik erasotzea.
- Meskitak, sinagogak, LGBTBI egoitzak eta abar bandalizatzea.
- Gorrotozko sinbolo edo mezuekin pintatzea.
- Talde baten aurkako gorrotoa edo indarkeria sustatzen duten mezuak zabaltzea.
- Kolektibo bat diskriminatzeraz, kanporatzeraz edo erasotzeraz deitzea.
- Etengabeko jazarpena sareetan edo pertsonengan.
- Norbaiten aurka aurrez pentsatutako eta koordinatutako kanpainak, bere nortasunagatik.

Kontuan hartu beharreko funtsezko elementuetako bat polarizazio-adierazleak dira, hau da, motibazio diskriminatzailea egiazatzeko seinale-multzo bat. Adierazle nagusien artean nabarmentzekoak dira:

- Adierazpen edo iruzkin arrazistak, xenofoboak, homofoboak edo iraingarriak.
- Gorroto-ideologiekin lotutako sinbologia, tatuajeak edo jantziak.
- Muturreko ideologiaren propaganda.
- Biktimak gertakariaren izaera diskriminatzaileari buruz duen pertzepzioa.
- Egilearen aurrekariak, talde erradikalei lotuak.
- Data edo lekuen aukeraketa sinbolikoa; adibidez, kultu-leku batena.
- Indarkeriazko ekintzak itxuraz arrazoirik ez izatea.

Adierazle horien bidez uler daiteke gorrotoak eragindako indarkeriak dimentsio sinbolikoa eta kolektiboa duela: biktima zehatz baten aurka ez ezik, bere taldearen edo talde gisa hautematen denaren kontra ere zuzentzen baita.

Horrenbestez, ESLAk eta Arraza-bereizkeria mota guztiak ezabatzeari buruzko Nazioarteko Konbentzioak Plan honen esparruan ezarritakoa oinarritzat hartuta, gorroto-arrazoiengatik indarkeriatzat hartuko da pertsona edo talde baten aurka zuzendutako jokabide oro, benetako ezaugarriekin lotutako edo gure herrialdeko duintasuna, berdintasuna eta bizikidetzaren demokratikoa urratzen duten diskriminazio-motibazioan oinarritutakoa, hala nola arraza, jatorria, erlijioa, ideologia, sexua, sexu-joera edo -identitatea, adina, dibertsitate funtzionala, gaixotasuna, familia-egoera edo gizarte-bazterkeria.

5. Prebentzio neurriak.

5.1 Sentiberatze-lana.

Funtsezkoa da informazioa ematea eta sentsibilizatzea, errespetutik, enpatiatik eta bizikidetzatik abiatuta. Hezkuntzaren eta sentsibilizazioaren bidez, indarkeria justifikatzen edo minimizatzen duten jarrerak eta sinesmenak alda daitezke. Horrela, gure betebeharra da alarma-seinaleak detektatzeko tresnak ematea, biktimei nola lagundu jakitea eta indarkeriazko jokabideak identifikatzea.

Horregatik, alderdiak protokolo honi buruzko informazio- eta sentsibilizazio-kanpaina egingo du, protokolo hori behar bezala ezagutzen eta ulertzen dela bermatzeko. Kanpaina hori hainbat komunikazio-kanalen bidez garatuko da, besteak beste, web-orriaren bidez, herrialde erakundearen bidezko hedapenaren bidez, eta gaitutako komunikazio-kanalen bidez, hala nola mezularitza-aplikazioen bidez, hala nola WhatsAppeko hedapen-taldearen bidez.

5.2 Prestakuntza.

Berdintasunari eta prebentzioari buruzko informazio- eta prestakuntza-politika bermatuko da, maila guztietan berdintasunari eta indarkeriaren prebentzioari buruzko prestakuntza egokia jasoko duena. Prestakuntza gutxienez urtean behin eguneratuko da, eta gaiak, gutxienez, honako alderdi hauek jasoko ditu:

- Indarkeria matxista, sexu-jazarpena, sexuan oinarritutako jazarpena eta/edo gorroto-arrazoiengatiko indarkeria dakarten jokabideak identifikatzea.
- Biktimen osasunean eragin dituzten ondorioak.
- Alderdiarentzat berarentzat kaltegarriak diren ondorioak.
- Oinarrizko eskubideak (pertsonei duintasunerako eskubidea, berdintasunerako eskubidea, osotasun fisiko eta moralerako eskubidea, sexu-askatasunerako eskubidea), laneko segurtasunerako eta osasunerako eskubidea eta lanerako eskubidea errespetatzeko betebeharra.
- Indarkeria matxista, sexu-jazarpena, sexuagatiko jazarpena eta/edo gorroto-arrazoiengatiko indarkeria dakarten ekintzak eta jokabideak egiteko debekua.
- Protokoloan aurreikusitako jardueraren prozedura.

- Diziplina-araubidea aplikatzea indarkeria matxista eta/edo gorroto-
arrazoiengatiko indarkeria kasuetan.

6. Prozeduraren bermeak eta printzipioak.

Protokolo honetan eta ezartzen duen prozeduran, ondoren aipatzen diren printzipioak eta bermeak aplikatuko dira, Eusko Jaurlaritzak, 1/2023 Legegintzako Dekretuak eta eta gainerako administrazio publiko eskudunak ezarritakoaren arabera.

Bizkortasun-printzipioa.

Prozesua presaz, arduraz eta azkar egin behar da.

Konfidentzialtasun- eta datu-babesaren printzipioa.

Prozeduran egiten diren izapide guztiak isilpekoak izango dira, eta protokolo honen faseetan zuzenean parte hartzen duten pertsonak baino ezin dituzte ezagutu, eta betetzen duten zereginaren arabera. Datu pertsonalak babesteari eta eskubide digitalak bermatzeari buruzko 3/2018 Lege Organikoa aplikatuz, datu pertsonalekiko errespetua bermatuko da, eta horrek, besteak beste, indarkeria dakarten egoerei buruzko informazioaren tratamendu erreserbatua, dokumentazioaren zaintza, espedienteak identifikatzeko kode alfanumerikoak eta abar erabiltzea dakar.

Osasunari buruzko datuak modu espezifikoan tratatu behar dira, eragindako pertsonak berriazko baimena eman ondoren espedientean sar daitezten, eta ondorioztatzen den edozein txostenek osasun-datuen konfidentziasunerako eskubidea errespetatu beharko du.

Intimitatea eta pertsonen duintasuna babesteko printzipioa.

Pertsonen duintasuna eta intimitaterako eskubidea bermatu behar dira prozedura osoan, bai eta emakumeen eta gizonen arteko tratu-berdintasuna ere.

Inplikaturako pertsona guztien segurtasun juridikoaren, inpartzialtasunaren eta defentsa-eskubidearen printzipioak.

Prozedurak inpartzialtasuna eta inplikaturako pertsona guztien bidezko tratamendua bermatu behar ditu. Prozeduran parte hartzen duten pertsona guztiek fede onez jardun behar dute salatutako gertakariak ikertzen eta argitzen.

Prozeduran zuzenean inplikaturata dauden pertsona guztiek dute prozedurari, eskubideei eta betebeharrei, kasuaren faseari eta faseen emaitzari buruzko informazioa jasotzeko eskubidea.

Prozedura honetan jasotako jarduketa guztietan, eragindako pertsonak, hala eskatzen badute, prozeduran zehar beren aukerako laguntzaileraren baten laguntza eta aholkularitza jaso ahal izango dute, bai eta abokatu baten laguntza ere.

Errepresaliak hartzea debekatuta egotea

Bermatu egingo da errepresaliarik hartzen ez dela indarkeria matxistarekin eta/edo gorroto-arrazoiengatiko indarkeriarekin zerikusia duten ikerketetan lekuko gisa deklaratzeko, laguntzen edo parte hartzen dutenen aurka. Era berean, erabat debekatuta daude biktimei babesa ematen dietenen aurkako errepresaliak, haien ingurune hurbila edo afektiboa barne. Aipatutako edozein pertsonarekiko (salatzaileak, lekukoak edo laguntzaileak) tratatu kaltegarria dakarren edozein neurri deuseztatzen joko da.

Prozeduran zehar salatzaileak errepresaliak edo kalteak jasaten baditu, gutxienez, bere aurretiko egoera lehengoratu behar da, abiaraz ditzakeen beste akzio batzuei kalterik egin gabe. Indarkeria matxista, sexu-jazarpena edo sexu-arrazoiengatiko eta/edo gorroto-arrazoiengatiko salaketa faltsuak nahita aurkeztea oso hutsegite larria izango da.

Lankidetzaren printzipioa.

Indarkeria matxista edota gorroto-arrazoiengatiko indarkeria diren jokabideen berri duten pertsona guztiek Aberri Berme eta Zaingo Batzordeari (aurrerantzean, ABZB) eman behar diote horien berri.

Birbiktimizaziorik ezaren printzipioa.

Ahal den neurrian, saihestu egin behar da jazarritako pertsonak behin eta berriz azaldu behar izatea eta biktimaren aldetik jaso dituen jokabideak behin eta berriz deskribatu behar izatea.

Biktimari erreparazioa emateko printzipioa.

Indarkeria matxista, sexu-jazarpena, sexuan oinarritutako jazarpena eta/edo gorroto-arrazoiengatiko indarkeria jasaten duten pertsonak eskubidea dute jasandako kalteengatik ordaina jasotzeko, baita kalte moralengatik ere. Alderdiak bere babes osoa bermatuko du erabat berroneratu arte, besteak beste, laguntza psikologikoa eta/edo medikoa emanez eta biktimari gertakariaren aurreko normaltasunera itzultzen lagunduko dion aholkularitza konfidentziala eskainiz.

7. Indarkeria matxistako eta gorrotoak eragindako indarkeria kasu baten aurrean jarduteko prozedura.

7.1 Komunikatzea eta alde zuzenetik baloratzea.

EAJ-PNVren Delituak Prebenitzeko Planaren 9.1.a) puntuan adierazten den bezala, ABZB Alderdiaren barne araudia betetzen dela egiaztatzeko organoa da, eta, beraz, protokolo honen aplikazioaren eta jarraipenaren arduraduna, baita indarkeria matxistarekin eta gorroto-arrazoiengatik aurkez daitezkeen salaketaren instrukzioaren arduraduna ere. Organo horren zeregina funtsezkoa da, Justiziako Aberri Epaimahaiari informazio egiazkoa eta nahikoa eman beharko baitio, EAJ-PNVren araudiaren arabera ebatzi ahal izateko.

ABZBk prestakuntza espezifikoa izan beharko du indarkeria matxistaren arloan eta gorroto-arrazoiengatik sor daitezkeen kasuak behar bezala tratatu, aztertu eta ebatzeko. Prestakuntza horrek ikuspegi feminista eta giza eskubideen ikuspegia barne hartu beharko du, eta, gutxienez, berdintasunaren eta indarkeriaren prebentzioaren arloan indarrean dagoen arau-esparrua ezagutzea eta indarkeria-adierazpenak identifikatzea jaso beharko ditu.

Prozeduran ezin izango dute parte hartu bateraezintasun-kausaren batean dauden pertsonak, hala nola gertakarietan zuzenean inplikaturik daudenek edo indarkeria matxistako eta/edo amaitu gabeko gorroto-arrazoiengatik indarkeriazko aurretiazko prozedura batean daudenek; hirugarren mailarainoko ahaidetasun-harremana dutenek; adiskidetasun intimoa edo ageriko etsaitasuna dutenek inplikaturik edozein alderdirekin; edo nagusitasun- edo mendekotasun hierarkiko laboral edo organikoko egoera batean daudenek, salatzaileari dagokionez, bai eta salatutako pertsonari dagokionez berehalako mendekotasun hierarkiko edo organikoan daudenek ere.

Komunikazioak, hitzezkoak edo idatzizkoak, barneko informazio-kanalaren bidez, ABZBn aurkeztu ahal izango dira, bai Alderdian duten eginkizunaren esparruan indarkeria matxista jasaten ari direla uste duten pertsonak, bai gorroto-arrazoiengatik edo/eta indarkeria matxista izan daitezkeen egitateak ezagutzen dituen hirugarren pertsona batek, bai gorroto-arrazoiengatik.

Jakinarazpena jaso ondoren, ABZBk jakinarazitako egitateen iturria, izaera eta egiantza balioetsiko ditu, egokitzen jotzen dituen eginbide guztien bidez, gehienez ere 5 egun

balioduneko epean. ABZBk gaian adituak diren 3 alderdikideren laguntza jaso ahal izango du azterketa hori egiteko orduan.

Komunikazioa hirugarren pertsona batek aurkeztu badu, ABZBk eragindako pertsonarekin harremanetan jarri beharko da, eta haren baimena lortu beharko du protokoloan aurreikusitako prozedura hasi aurretik. Hala ere, baimen hori egon ala ez, Batzordeak indarkeria matxistako egoera baten berri badu, edo gorroto-arrazoiengatik, egokitzat jotzen dituen neurriak hartu ahal izango ditu eta egoeraren jarraipena egin beharko du. Era berean, eragindako pertsonak baimenik ematen ez badu, Batzordeak idatziz jaso beharko du gertaeren berri duela, ukitutako pertsonak uko egin diola eta, aplikatu badira, zein neurri jarri diren indarrean.

Horrela, 5 egun balioduneko epea amaitutakoan, ABZBk baloratuko du komunikazioa onartzen ez duen, onartzen duen edo agintaritza judizial bati igortzen dion. Ez onartzeko aukera izango du egitateak sinesgaitzak direnean, arau-hausteak ez direnean edo oinarririk ez dutenean.

Izapidetzeko onarpena 2 egun balioduneko epean jakinaraziko zaio salatzaileari.

Ez onartuz gero, 2 egun balioduneko epe berean, ebazpen arrazoitua jakinaraziko zaio salatzaileari, eta, hala badagokio, informatzaileari jakinaraziko zaio.

Era berean, ABZBk prozedura osoaren eta egindako komunikazioen konfidentziasun osoa bermatu beharko du, eta ez-betetzeen kasuan zehapena ezarriko dela ohartaraziko zaio.

7.2 Prozedura formala

7.2.1 Prozesua hastea.

Komunikazioaren egiantzekotasuna aztertu ondoren, izapidetzeko onartu ondoren, eta, beraz, salaketa formaltzat hartuta, konfidentziasuna gordetzeko, eta EAJ-PNVren Delituak Prebenitzeko Planaren 10.2.7. puntuan ezarritakoari jarraituz, espedientearekin batera erregistratuko da, kasuari zenbakizko kode bat esleituta.

Gainera, salaketa jasotzen denetik aurrera, nahiz eta arau orokor gisa, lehenetsua ematen zaion kaltetua izan den pertsonaren erabakiari, kasu bakoitzaren inguruabar partikularretan oinarrituta, ABZBk egokitzat jotzen dituen kautelazko neurriak aktibatu ahal izango dira.

Salaketa ahalik eta azkarren jakinaraziko zaio salatuari. Salaketa formalizatzen denetik gehienez ere 7 egun balioduneko epean, ABZB salatzailearekin, salatuarekin eta kasu bakoitzean eman daitezkeen lekukoekin bilduko da.

Salatzailea konfiantzazko pertsona batekin joan ahal izango da. Bilera honen helburua izango da bere kontakizunean indarkeria matxista eta/edo gorroto-arrazoiengatik indarkeria eragin dezaketen elementuak identifikatzea, eta, hala badagokio, indarkeria mota zehaztea, bai eta eskura dagoen froga-materiala biltzea eta lekukoak egon daitezkeela jasotzea ere. Era berean, arrisku-maila baloratuko da, eta prozeduraren fase guztien berri emango zaio, baita kautelazko neurriak aplikatzeko aukeraren berri ere, proposatzen diren neurriei buruz duen iritzia jasotzeko. Era berean aztertuko dira kaltea konpontzeko beharrak eta horiek gauzatzeko dauden aukerak.

Salatuarekin izandako elkarrizketan errugabetasun-presuntzioa errespetatuko da. Elkarrizketa horretan jakinaraziko zaio indarkeria matxistagatik eta/edo gorroto-arrazoiengatik indarkeriagatik salatu dutela, eta bere eskubideen berri emango zaio, besteak beste, abokatu batek prozesu osoan zehar aholkatzeko duen eskubidea eta froga-materiala eta lekukoak emateko eskubidea. Argi eta zehatz azalduko zaizkio barne-prozeduraren faseak, epeak eta funtzionamendua. Kautelazko neurriak ezarri badira, salatzailearengana hurbiltzeko edo edozein bidetatik komunikatzeko debekua jakinaraziko zaio, eta ohartaraziko zaio edozein mehatxu indarkeria matxistatzat eta/edo gorroto-arrazoiengatik indarkeriatzat ere har daitekeela. Era berean, egitateen bertsioa zehaztu ahal izango du, eta egokitzen jotzen dituen froga guztiak aurkeztu ahal izango ditu, eta, hala badagokio, baita bere kontakizuna babesten duten lekukoak ere.

ABZBk beharrezkotzat jotzen badu, nahi beste elkarrizketa deitu ahal izango ditu, bai salatzailearekin, baldin eta berriro biktimizatzea saihesten bada, bai salatuarekin, gertakariak argitzeko edo froga-material gehiago biltzeko. Halaber, lekukoei dei egin ahal izango die egokitzen jotzen duenean, eta horiek prozesuaren konfidentziasuna eta inplikaturako alderdi guztien intimitatea une oro errespetatu beharko dituzte. Nolanahi ere, elkarrizketa guztiak denbora-tarte nahikoarekin egingo dira, aipaturako pertsonen arteko bat-etortze fisikoa saihesteko.

7.2.2 Prozesua amaitzea. Txostena egitea.

Salaketa erregistratzen denetik gehienez 20 egun balioduneko epean, salbuespenezko eta premiazko kasuetan epea 5 egun baliodun gehiagoz luzatu ahal izango da, ABZBk

ikertutako indarkeria matxistaren eta/edo gorroto-arrazoiengatikoko indarkeriaren kasuari buruzko txosten bat egin eta onartuko du, honako alderdi hauek adierazita:

- Salatzaileen, salatutakoen eta lekukoen identifikazioa.
- Gertaeren laburpena, kontakizunak eta inplikaturako pertsonak planteaturako argudioak.
- Batzordeak egindako esku-hartzeen eta lortutako proben laburpena.
- Prozesuari informazio erabilgarria ematen dion beste edozein ebidentzia.
- Kasuaren balorazioa.
- Inguruabar astungarriak, emango balira.
- Aplikatu beharreko neurrien proposamena.

EAJ-PNVren Delituak Prebenitzeko Planaren 9.1.b) puntuan ezarritakoari jarraituz, Justiziako Aberri Epaimahaia da zigor-arrisku bat gauzatzeari buruzko edozein motatako erantzuna dakarten ebazpenak hartzeko ardura duen organoa, eta hori ABZBrekin kontsultatu ahal izango du.

Horrenbestez, ABZBk idatzitako txostena Justiziako Aberri Epaimahaiari helaraziko zaio berehala, hala badagokio, diziiplina-espedita ireki dezan.

Justiziako Aberri Epaimahaiak 10 egun baliouduneko epean jakinaraziko dio salatzaileari ikerketaren azken emaitza, eta erabaki hauetakoren bat hartu ahal izango du:

- Zehapena ezartzea, EAJ-PNVren Diziiplina Araudian ezarritakoaren arabera.
- Fiskaltzara bidaltzea, delitu-zantzurik dagoela ikusiz gero. Hala ere, Fiskaltzari informazioa bidaltzeak ez du eragotziko diziplinazko edo prebentziozko barne-neurriak hartzea, betiere errugabetasun-presuntzioa eta ikerketa penala ez oztopatzeko beharrezkoa den koordinazioa errespetatuta.
- Espedita artxibatzea; informatzaileari eta eragindako pertsonari jakinaraziko zaie.

Protokoloan ezarritako prozedura aplikatuz eta diziplina-espedita ireki ondoren, salatuaren nahitaezko baja ez den beste zehapen bat aplikatzen bada, salatuak prestakuntza-ikastaro batera joan beharko du, protokolo honetako Sentsibilizazioa eta Prestakuntza atalean zehaztutako edukiarekin.

Baldin eta, ikerketa egin ondoren, egiaztatzen bada salaketa fede txarrez aurkeztu dela, beste pertsona baten irudiari, ohoreari edo ospari kalte egiteko asmoz, barne-araudiaren arabera bidezkoak diren diziplina-neurriak hartu ahal izango ditu Alderdiak, hargatik eragotzi gabe erator daitezkeen beste edozein motatako legezko erantzukizunak. Arau hau kontu handiz aplikatuko da, eta fede oneko salaketak aurkezteko pizgarririk kenduko ez dela bermatuko da beti.

7.3 Eraginpeko pertsonari informazioa, aholkularitza eta laguntza ematea.

Protokolo honetaz gain, ABZBk gida-dokumentu espezifikoa bat jarriko du pertsonaren eskura, hizkera argian idatzita, eta bertan honako hauek deskribatuko dira: barne-prozeduraren faseak, epeak, eragindako pertsonaren eskubideak, kanpoko laguntza-baliabideak eta erakundearen barruko erreferentziazko harremanetarako datuak. Gida hau salaketa izapidetzeko onartzen den unean entregatuko da, lehen elkarrizketan.

ABZBk, hala eskatuz gero, eraginpeko pertsonari informazioa eman beharko dio eskura dauden hainbat erakunde edo zerbitzu publikotan, aholkatzeko eta orientatzeko. Baliabide horiek honako hauek dira eta web esteketan kontsulta daitezke:

- Eusko Jaurlaritza - Emakumeen aurkako Indarkeriaren Biktimentzako Telefono bidezko Arreta Zerbitzua: 900 840 111. Telefono bidezko zerbitzua da, eta urteko 365 egunetako 24 orduko arreta bermatzen du. Emakumeen aurkako indarkeriaren edozein adierazpenen biktima diren emakumeei laguntza ematen espezializatutako profesional talde batek osatzen du. <https://www.emakunde.euskadi.eus/violencia/webema01-contentemas/es/>
- Eusko Jaurlaritza – Eraberean: Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako hainbat gizarte-erakunderen sarea da, eta arrazagatiko, jatorri etnikoagatiko edo nazionalagatiko eta sexu- eta genero-orientazioagatiko edo -identitateagatiko diskriminazioaren aurka borrokatzen du. Arreta espezializatu eta

aholkularitza eskaintzen die diskriminazioaren biktimei edo lekukoei, aurrez aurre, telefonoz edo posta elektronikoz.

<https://www.euskadi.eus/informacion/eraberean-donde-encontrarnos/web01-a2eraber/es/>

- BLZ - Biktimari Laguntzeko Zerbitzua diziplina anitzeko juristek, gizarte-langileek eta psikologoek osatzen dute, eta Eusko Jaurlaritzako Justizia Zuzendaritzak delituen biktimen eskura jartzen ditu.
<https://www.justizia.eus/atencion-victima>
 - Telefonoak Vitoria-Gasteizen: 945 004 895 900 180 414 (doakoa)
 - Telefonoak Donostian: 943 000 768 900 100 928 (doakoa)
 - Telefonoak Bilbon: 944 016 487 900 400 028 (doakoa)
 - Telefonoak Barakaldon: 944 001 031 900 400 028 (doakoa)
- Nafarroako Berdintasunerako Institutua - Sexu-indarkeriari arreta integrala emateko zentroa: 848 463 999 telefonora deituta edo WhatsApp bidez 621 690 351 zenbakira deituta. Gune segurua eta konfidentziala eskaintzen dute, indarkeria matxistaren biktimentzat aldez aurretik salaketarik jarri beharrik gabe. 16 urtetik gorako emakumeentzako, sexu-indarkeriaren biktimentzako eta bizirik atera direnentzako arreta espezializatuko zerbitzua da, eta urteko 365 egunetako 24 orduko arreta bermatzen du.
<https://www.centrodeatencionintegralalasalasviolenciassexualesdenavarra.es/es>
- Delituen biktimei laguntza ematea Nafarroan. Doako zerbitzu publikoa da, arlo juridikoan, psikologikoan eta sozialean arreta integrala, koordinatua eta espezializatua ematen duena. Ez da ezinbestekoa salaketa jartzea, arreta jasotzeko. Astelehenetik ostegunera, 8: 00etatik 17:30era; eta udako ostiral eta hilabeteetan (uztaila-iraila), 8: 00etatik 15:00etara, 948 013 555 telefonora deituz edo soportec@navarra.es helbidera email bat bidaliz.
<https://www.navarra.es/es/tramites/on/-/line/Asistencia-a-las-victimas-de-delitos-en-Navarra>.
- Nafarroako Berdintasunerako Institutua - LGTBI+ pertsonentzako Arreta Integraleko Zerbitzua. Zerbitzu hauek eskaintzen dituzte: informazioa, harrera, laguntza soziala, arreta psikologikoa, sexologikoa eta juridikoa.
<https://www.igualdadnavarra.es/es/servicio-de-atencion-integral>.

Atal honetan berariaz jasotako zerbitzuez gain, Alderdiak egoera partikularren arabera baliagarriak izan daitezkeen beste zerbitzu eskuragarri batzuei buruzko informazioa emango dio eraginpeko pertsonari, halakorik balego.

8. Arau-hausteen tipifikazioa.

Indarkeria matxista eta/edo gorroto-arrazoiengatiko indarkeria diren jokabideei diziiplina-zehapena ezarriko zaie, EAJ-PNVren Diziiplina Araudiaren arabera.

Bestalde, gertaeren larritasuna baloratzeko eta, hala badagokio, aplikatu beharreko zehapenak zehazteko, inguruabar astungarritzat hartuko dira honako hauek:

- Nagusitasun hierarkikoa gehiegikeriaz erabiltzea edo zigorgarria den egitatea gauzatzen duen pertsonak biktimaren baldintzei buruz erabakitzeak ahalmena izatea.
- Jokabide iraingarriak errepikatzea, biktimak konponbide-prozedurak erabili ondoren.
- Jazarpena egiten duen pertsona berrerorlea izatea ekintza hauetan: indarkeria matxista, sexu-jazarpena, sexuagatiko jazarpena edo gorroto-arrazoiengatiko indarkeria.
- Bi biktima edo gehiago egotea.
- Biktima dibertsitate funtzionala duen pertsona bat izatea.
- Biktimaren egoera psikologikoak edo fisikoak medikuek egiaztatutako alterazio larriak izan dituen.
- Erasotzaileak biktimarekiko, gertuko inguruarekiko, lekukoekiko edo Aberri Berme eta Zaingo Batzordearekiko jokabide larderiatsuak edo errepresaliak erakusten baditu.
- Biktimari, lekukoei edo haren lan- edo familia-inguruneko pertsonari presioak edo hertsapenak egitea, ikerketaren amaiera ona saihesteko edo oztopatzeko.

9. Eboluzioa eta jarraipena.

ABZBK aurkeztutako salaketen eta espedienteen ebazpenaren kontrola eramango du, jarraipen-txosten bat egiteko helburuarekin. Txosten hori Euzkadi Buru Batzarrari aurkeztuko zaio, Alderdian protokolo hau aplikatzeko moduaren inguruan, gehienez ere 60 eguneko epean. Jarraipen hori egingo da, halaber, jokabideak delitu izan daitezkeela iriztean, Alderdiak kautelazko neurriak hartu eta ministerio fiskalari jakinarazi dizkion egoeretan.

10. Protokoloaren indarraldia.

Protokolo honek indarraldi mugagabea izango du, eta behar beste aldiz aldatu ahal izango da. Euzkadi Buru Batzarrak protokolo honen aplikazioaren jarraipena eta ebaluazioa egingo du.

11. Onartzea eta indarrean jartzea.

Protokolo hau Euzkadi Buru Batzarrak onetsiko du eta, bere kasuan, Aberri Batzarrak berretsiko du. Une hartatik aurrera egongo da indarrean.

ERANSKINAK

SALAKETA EREDUA

Gertakariez informatu duen pertsona:

- Eraginpeko pertsona:
- Beste batzuk:

Eraginpeko pertsonaren datuak:

- Izen-abizenak:
- EAJ-PNVrekiko harremanak:
- Lan-harremanen bat egotekotan, adierazi zein den:
- Telefonoa:
- Helbide elektronikoa:

Delitu izan daitekeen egintza ustez egin duen pertsonaren datuak:

- Izen-abizenak:
- EAJ-PNVrekiko harremanak:
- Lan-harremanen bat egotekotan, adierazi zein den:

Gertakarien deskribapen zehatza.

Lekukoak.

Bai Ez

Erantzuna `Bai` bada, adierazi:

Agiria eranstean da egoki jotzen den probarekin.

Bai Ez

Eskatzen da

Salaketa aurkeztuzat jotzea eta protokolo honetan indarkeria matxista prebenitzeari eta horri aurre egiteari buruz eta gorroto-arrazoiengatik aurreikusitako prozedura abiaraztea.

Tokia eta eguna:

Izenpea:

EAJ-PNVn INDARKERIA MATXISTAK EDO GORROTO-ARRAZOIEK ERAGINDAKO PERTSONENTZAKO OINARRIZKO GIDA

1. Zer da gida hau?

Gida hau EAJ-PNVren eremuan indarkeria matxista, sexu-jazarpena, sexuagatiko jazarpena edo gorroto-arrazoiengatik indarkeria jasaten ari diren pertsonentzat pentsatuta dago.

Modu errazean, zer urrats eman ditzakezun alderdiaren barruan, zer espero dezakezun barne-prozeduratik eta zer babes duzun eskura azaltzen du.

2. Zer egoera biltzen ditu protokoloak?

Protokoloa aktibatu egingo da EAJ-PNVrekin lotura duen pertsona batek (alderdikidea, barne-karguak, kargu publikoak, izendatutako pertsonak edota boluntarioak) protokoloan identifikatuta dauden jokoeraren bat egiten duenean eta alderdiaren jarduerarekin zerikusia duenean.

Besteak beste, honako egoera hauek biltzen ditu: sexu-jazarpena, komentario sexistak edo LGTBIfobikoak, zure jatorriaren, erlijioaren edo sexu-orientazioaren ondoriozko erasoak, eraso fisikoak edo hitzezkoak, motibazio matxista edo gorrotokoa dutenak.

3. Zer aukera dituzu zerbait gertatzen ari bazaizu?

Aukera ezberdinak dituzu:

- Alderdi barruko konfiantzazko pertsona bati kontatzea.
- Aberri Berme eta Zaingo Batzordearekin (ABZB) zuzenean harremanetan jartzea gaitutako kanalen bidez (posta, formularioa, barne-kanala...).
- Zerbitzu publiko espezializatuera jotzea (biktimei arreta emateko zerbitzuak, berdintasun-zerbitzuak, epaitegiak, polizia, etab.), barne-protokoloa aktibatu nahi duzun edo ez kontuan hartu gabe.

Zuk erabakitzen duzu modu identifikatuan jakinaraztea edo, lehen fase batean, gertaerak jakinaraziko dituen hirugarren pertsona baten bidez komunikazioa egitea.

4. Nola hasten da barne-prozedura?

1. Zuk, edo zure izenean dagoen norbaitek, gertakarien berri ematen dio ABZBri (idatziz edo ahoz, Protokoloan adierazten den bezala).
2. ABZBk gehienez ere 5 egun balioduneko epean baloratuko du jakinarazpena izapidetzeko onartzen den, ez den onartzen (oinarririk ez dagoelako) edo, hala badagokio, zuzenean agintaritza judizialera edo Fiskaltzara bidali behar den.
3. Onartzen bada, jakinarazpen hori salaketa formala izango da, eta barne-espeditante bat irekiko da.

Fase honetan, espediente-kode bat esleituko zaizu, eta onartu izana, gutxi gorabeherako epeak eta harremanetarako pertsona jakinaraziko zaizkizu.

5. Zer espero dezakezu ikerketan zehar?

- Zurekin elkarrizketa bat, salaketa formala egin eta gehienez 7 egun balioduneko epean. Elkarrizketa horretan konfiantzazko pertsona batekin joan ahal izango zara, eta, nahi izanez gero, zure abokatuarekin.
- Frogak aurkezteko aukera (mezuak, pantaila-irudiak, txostenak, etab.).
- Kautelazko neurriak, zure segurtasuna eta ongizatea babesteko beharrezkoak badira (adibidez, kointzidentziak saihestea, funtzio jakin batzuk etetea, etab.).

Prozesu osoan zehar, zure kasua zein fasetan dagoen eta ondoren emango diren pausoei buruzko informazio argia eta idatzia jasotzeko eskubidea duzu.

Ikerketan zehar, ABZBk elkarrizketa bat izango du salatutako pertsonarekin eta, hala badagokio, lekukoekin.

6. Gutxi gorabeherako epeak.

- 5 egun baliodun arte, jakinarazpena onartzen den ala ez erabakitzeko.
- 20 egun baliodunera arte (salbuespen gisa 5 egun baliodun gehiago), ABZBk txosten bat presta dezan proposamen batekin.
- 10 egun baliodun arte, Justiziako Aberri Epaimahaiak erabaki bat hartu eta jakinarazteko.

Arrazoiren batengatik epe horiek atzeratzen badira, ABZBk azaldu egin behar dizu, eta ziurtatu behar duzu atzerapenak ez dakarkizula kalte erantsirik.

7. Zer erabaki mota har daitezke?

- Barne-ikerketa amaitzean, Justiziako Aberri Epaimahaiak honako hauek egin ditzake:
- Espedientea artxibatzea.
- Kasua Fiskaltzari edo agintaritza judizial eskudunari bidaltzea, delitu-zantzurik ikusten badu.
- Diziplina-araudian aurreikusitako barne-zehapenak ezartzea (adibidez, militantzia etetea, erantzukizunak galtzea, nahitaezko baja, etab.).

Nolanahi ere, azken erabakia jakinaraziko zaizu, eta, barne-araudiak ahalbidetzen duenean, hartutako neurriak azalduko zaizkizu.

8. Zer gertatzen da bide penalarekin?

- Alderdiak Fiskaltzara edo agintaritza judizialera bidal ditzake gertakariak, delitu-zantzurik dagoela ikusiz gero, baita zuk salaketarik aurkeztu ez arren ere, alde zuretik horren berri emanda.
- Nolanahi ere, barne-protokoloaren erabilerak ez ditu ordeztzen justiziaren aurrean dituzun eskubideak: beti jo dezakezu epaitegietara, poliziarara edo biktimei laguntzeko zerbitzu publikoetara.

9. Laguntza eta babesa.

Prozedura osoan honako hauek erabil ditzakezu:

- Espedientearen instrukzioan zuzenean parte hartzen ez duen erreferentziako pertsona baten barne-laguntza.
- Zure aukerei buruzko oinarrizko orientazio juridikoa.
- Informazioa, prozesu osoan laguntzea, indarkeria matxistan edo gorroto-delituetan espezializatutako laguntza psikologiko, juridiko eta sozialeko baliabideekin.

Prozesuaren une bakar batean ere bakarrik ez sentitzea da helburua.

10. Konfidentziasuna eta errepresalien aurreko babesa.

Zure kasuari buruzko informazio guztia konfidentziasun zorrotzez tratatuko da, datuak babesteko araudiaren arabera.

Debekatuta daude salaketa jartzen duenaren, lekuko gisa deklaritzen duenaren edo biktimari laguntzen dionaren aurkako errepresaliak. Edozein errepresalia zehatu ahal izango da.

11. Kontaktua.

- ABZBrekin harremanetan jartzeko posta elektronikoa.
- Komunikazioen barne-kanala.
- Hasierako orientaziorako telefonoa edo erreferentziako pertsona.
- Protokoloaren bertsio osorako esteka EAJ-PNVren webgunean.